

یادمان

حریر تحریر بنان بر قامت موسیقی ایران

گروه ادب و هنر - «اگر هزار نفر هم به شاگردی بنان می‌رفتند، باید خیلی استثنایی می‌بودند که لطافت صدا و علم او را داشته باشند. بنان هنوز بی‌نظیر مانده است و در سرتاسر تاریخ آوازی مثل بنان نداریم». این جملات، گوشه‌ای از صحبت‌های هوشنگ ابتهاج، شاعر تأثیرگذار هم‌عصر مادر باره غلامحسین بنان است. خواننده‌ای که در ۱۵ اردیبهشت ۱۳۰۹ متولد شد و در ۸ اسفند ۱۳۶۴ در گذشت. او با صدای منحصر به فرد خود توانسته ترانه‌های ماندگاری را در تاریخ موسیقی ایران خلق کند و به یکی از چهره‌های ماندگار دوران مانند تبدیل شود. بسیاری از کارشناسان موسیقی او را متر و معیار موسیقی اصیل ایرانی معرفی می‌کنند. بنان هیچ‌گاه از فردی به عنوان استاد خود نام نبرده اما هم‌نشینی‌های او با بزرگان موسیقی از قبیل روح...ا خالقی و علینقی وزیری در رسیدن او به موفقیت بی‌تأثیر نبوده است. او که خواندن به صورت حرفه‌ای را با تشویق علینقی وزیری آغاز کرده بود، در سال ۱۳۲۰ تبدیل به خواننده‌ای حرفه‌ای شد و حضور جدی‌اش در دنیای خوانندگی را به رخ همگان کشید.

گزیده کار و تجربه‌گرا

بنان همواره خواننده‌ای گزیده کار و تجربه‌گرا بود و هر کدام از موسیقی‌هایی که این استاد بی‌بدیل اجرا کرده در پس خود داستانی خواندنی دارد. سرود «ای ایران» یکی از این‌هاست. در دورانی که متفقین وارد ایران شدند، حسین کل‌گلاب وقتی می‌بند یک سرباز آمریکایی در حال تکتک‌زدن یک بقال ایرانی است از این اتفاق متأثر می‌شود و موضوع را به روح...ا خالقی می‌گوید. بنان هم‌بنابه گفته برخی دوستانش خودش شاهد این ماجرا بوده است. در نهایت با شور و حالی که ناشی از این اتفاق به آن‌ها دست می‌دهد، موسیقی «ای ایران» ساخته می‌شود. تصنیف «خوشه‌چین» به آهنگ‌سازی روح...ا خالقی با شعری از امیر قفوز از دیگر آثار ملی میهنی استاد بنان است که تا امروز بارها توسط خوانندگان مختلف باز خوانی شده و از دیگر آثار این استاد مسلم خوانندگی است.

توجه ویژه بنان به شعر و موسیقی

از جمله آثار ماندگار استاد بنان می‌توان به «اله ناز»، «مرغ شباهنگ»، «مرعاشقی شیدا»، «آمد امانگاهش»، «نغمه‌هایون»، «قصه شب»، «باد نوبهاری» و بسیاری از آثار دیگر که با همکاری آهنگ‌سازان برجسته‌ای مانند روح...ا خالقی، علینقی خان‌وزیری، مهدی مفتاح، منوچهر لشکری و عبدالحسین شهنازی تولید شده اشاره کرد. بنان همچنین حساسیت ویژه‌ای به ترانه و کلامی داشت که برای اجرا به او ارائه می‌شد. از جمله شاعرانی که با او همکاری داشتند نیز می‌توان به حسین کل‌گلاب، رهی معیری، عارف قزوینی، غلامعلی رعدی آذرخشی، علی مؤید ثابتی، کریم قفوز و عبدا...الفت اشاره کرد. او همچنین با تسلطی که بر صحیح خوانی آثار شاعران بزرگ ادبیات فارسی داشت آثار ماندگاری را با شعرهایی از مولانا، سعدی، وحشی بافقی، فروغی بسطامی و ابوسعید ابوالخیر به زیبایی اجرا کرده است.

غلط نویسیم

کوشک

حرف پایانی این واژه «ک» است و نه «گ». غالباً آن را به صورت کوشک می‌نویسند که غلط است.

انگشتر/انگشتری

در متون قدیم فارسی همیشه انگشتری به کار رفته است نه انگشتر ولی از چند قرن پیش انگشتر نیز به موازات انگشتری در شعر و نثر فارسی به کار می‌رود. امروزه در زبان گفتار نیز فقط انگشتر رایج است و اشکالی ندارد.

بر گرفته از کتاب «غلط نویسیم»

تألیف زنده یاد ابوالحسن نجفی

محمد بیهودی نیا
culture@khorasannews.com

کیومرث صابری فومنی (۷ شهریور ۱۳۲۰ - ۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۳) معروف به گل‌آقا، یکی از سرشناس‌ترین طنز نویسندگان ایرانی است که با قلم توانمند خود توانست مسیرهای جدیدی را در طنز نویسی، پیش روی مخاطبان و اهل فن قرار دهد. او در این مسیر، شاگردان زیادی را پرورش داد که از مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به ابوالفضل زرویی نصرآباد اشاره کرد (که ۱۵ اردیبهشت‌ماه سالروز تولد اوست). به بهانه سالروز درگذشت کیومرث صابری فومنی و سالروز تولد ابوالفضل زرویی نصرآباد و همچنین آگاهی از رزم و از طنز نویسی ماندگار آن‌ها به سراغ پرویز روح‌بخش، شاعر و نویسنده طنز رفته‌ایم. روح‌بخش بانام مستعار «کارمند الشعر» با هفته‌نامه گل‌آقا همکاری می‌کرد و از دوستان نزدیک این دو طنزپرداز بوده است. تا امروز از روح‌بخش کتاب‌های طنز «نوشخند»، «ماهواره طنز» و یک مجموعه رباعی به نام «جلوه دوست» منتشر شده است.

کیومرث صابری، چگونه وار دعرصه طنز نویسی شد و نحوه آشنایی شما با او و مجله گل‌آقا، چگونه بود؟

کیومرث، زمانی که به سفر حج رفته بود در کنار کعبه به خدای خودش قول داد که قلمش را در مسیر ی به جز احقاق حق و حق نویسی به کار نبرد. پس از بازگشتش، ستون «دو کلمه حرف حساب» را در روزنامه اطلاعات راه‌اندازی کرد و خیلی زود مورد توجه همه قرار گرفت. مردم در آن زمان تشنه طنز مطبوعاتی اجتماعی، سیاسی بودند. در سال ۱۳۶۹ به فکر راه‌اندازی هفته‌نامه «گل‌آقا» افتاد. استادان ابوالقاسم حالت، محمد خرمشاهی، بهاء الدین خرمشاهی، محمد پورثانی، عمران صلاحی، ابوالفضل زرویی نصرآباد، منوچهر احترامی، ابوتراب جلی و احمد ربانی از جمله افرادی بودند که در آن سال همواره همکاری با مجله گل‌آقا داشتند. بنده آن زمان به عنوان نویسنده طنز، در کنار دیگر طنزپردازان از جمله مجید رحمانی صانع و... صفحه‌ای در روزنامه خراسان داشتیم و کیومرث صابری که این صفحه

رمز گشایی از جاودانگی «گل‌آقا»

به بهانه زادروز ابوالفضل زرویی نصرآباد و ایام درگذشت کیومرث صابری فومنی در گفت‌وگو با پرویز روح‌بخش، طنز نویس برجسته و عضو تحریریه «گل‌آقا»، دلایل ماندگاری آثار این ۲ شخصیت تأثیرگذار تاریخ طنز نویسی کشور را بررسی کرده‌ایم

در باره توجه بزرگانی مانند محمد علی جمال‌زاده به سبک طنز نویسی کیومرث صابری توضیح دهید.

سبک طنز نویسی کیومرث، آن‌چنان تحولی را در طنز نویسی کشور ایجاد کرده بود که نه تنها توجه دانشگاہیان و مردم بلکه توجه بزرگانی مانند محمد علی جمال‌زاده را که نویسنده‌ای بزرگ و صاحب سبک بود، به خود جلب کرد. جمال‌زاده بارها نامه‌هایی برای کیومرث صابری نوشت و از قلم و تیزبینی او سخن‌ها گفت. همچنین دکتر حسابی گفته بود: «همین ستون دو کلمه حرف حساب مجله گل‌آقا در آینده تبدیل به منبعی برای تحقیق و پژوهش در زمینه تاریخ سیاسی ایران می‌شود.» کیومرث که همواره عاشق زیبایی و زیبایی‌شناسی بود همیشه به همکارانمان توصیه‌هایی راهگشا داشت. این جمله را بارها از او در تحریریه گل‌آقا شنیدم که به کاریکاتورست‌ها تأکید می‌کرد در کاریکاتور همیشه زیبایی را حفظ کنید. غلو نکنید اما همیشه زیبا بنویسید.

شما دوستی نزدیکی با زنده‌یاد ابوالفضل زرویی نصرآباد هم داشتید. درباره شخصیت و قدرت نویسندگی این طنزپرداز چهارزبانی دارید؟

ابوالفضل را در تحریریه گل‌آقا زمانی دیدم تحت‌تأثیر داستان‌های رئالیسم جادویی مارکز قرار گرفته، پنهان کرد. آن‌ها در یک بیانیه مطبوعاتی اظهار کردند: «در ماه‌های یکدیگر گرامی‌بینیم، نتیجه‌آخرین تلاش برای ادامه خلق داستان بود. تقریباً ۱۰ سال پس از مرگش، یک‌بار دیگر این مزار مادرش وارد رابطه‌ای عاشقانه می‌شود. اما پس از مرگ این نویسنده محبوب بین‌المللی معروف به گایو در سال ۲۰۱۴، به نظر می‌رسید که این اثر دیده نمی‌شود زیرا ناتمام‌ها احت هستند. از انتشار این اثر ناتمام‌ها احت هستند.

واکنش خانواده مارکز به اثر جدید «گایو» جیمی آیلو، مدیر بنیاد گایو، گفت: «تاکنون موضع دو فرزند مارکز این بود که این کتاب منتشر نخواهد شد. به نظر می‌رسد آن‌ها پس از خواندن دست‌نوشته نظر خود را تغییر دادند.»

رودریگو و گونزالو گارسا بارشا، فرزندان گارسا مارکز، بیان کردند که آن‌ها این اثر را بسیار گران‌بها می‌دانند به طوری که نمی‌توان آن را از کلمبیا و جهان که به شدت

روایز بیایی و تاریخ غم انگیز کلمبیا گارسا مارکز این توانایی را داشت که به وضوح زیبایی بی‌نظیر کلمبیا و در عین حال تاریخ غم‌انگیز و خونین درگیری‌های

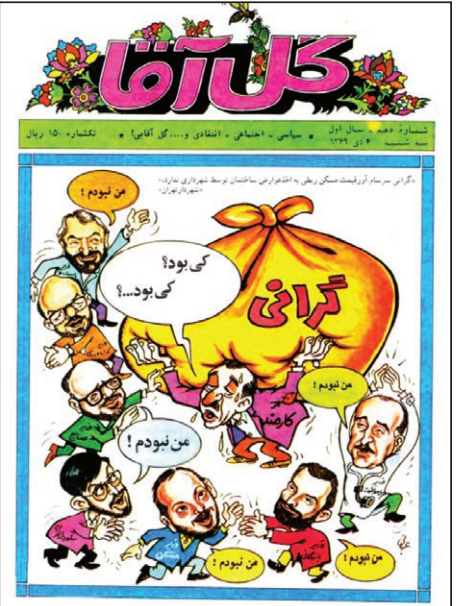
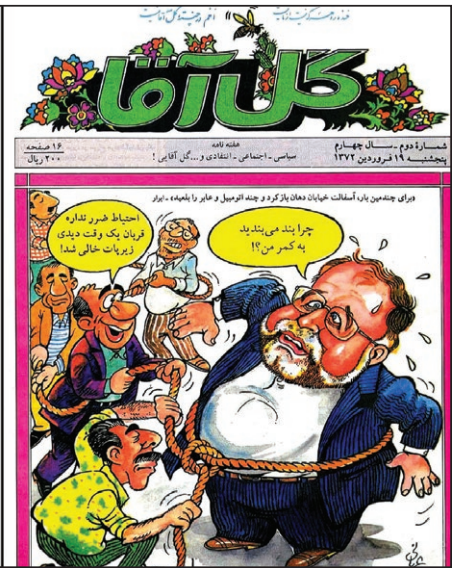
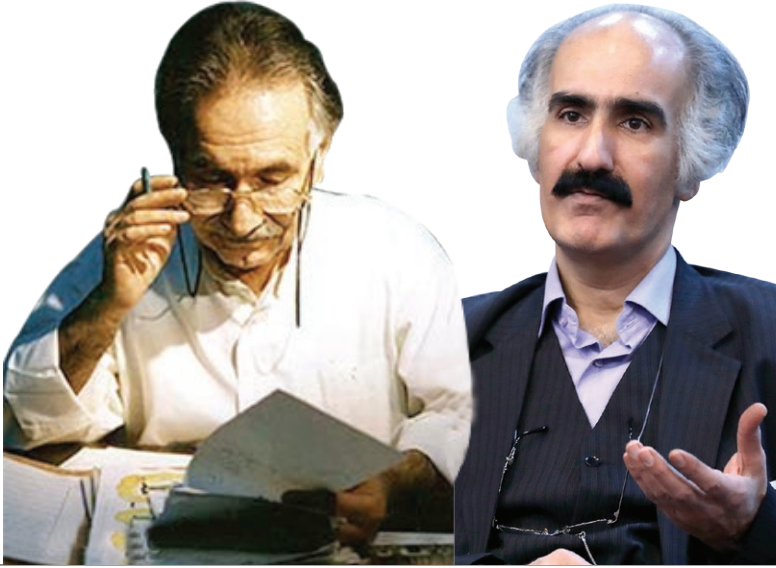
متناوب آن را به تصویر بکشد. آریل کاستیلو، استاد دانشگاه دل آتلانتیکو در بارانکیلا و کارشناس برجسته آثار گارسا مارکز، معتقد است: با گذشت زمان، اهمیت کار گایو بیشتر می‌شود؛ مانند استایوفسکی، جویس و سروانتس، او سبک و دیدگاه منحصر به فردی برای دیدن جهان داشت

که ۲۵ سال بیشتر نداشت؛ اما با وجود همان سن کم به جمع طنز نویسندگان گل‌آقا راه یافته بود. او حتی در اوج جوانی‌اش دارای دیدی باز، مطالعات گسترده و قلمی توانا بود. کیومرث صابری همان سال‌ها درباره زرویی نصرآباد می‌گفت: «زرویی از معدود کسانی است که در تحقیقات طنز، صاحب‌تجربه است و با وجود جوانی، در کار تحقیق از بسیاری از پیش‌کسوت‌ها باتجربه‌تر و معتبرتر می‌نویسد. نثر او پاکیزه و روشن است.»

ابوالفضل زرویی، در زمینه تحقیق و پژوهش هیچ‌گاه، قناعت‌پیشه نبود و هیچ‌وقت کارش را تمام‌شده نمی‌دانست. او در مجله گل‌آقا «تذکره المقالات» را که نظریه‌ای بر تذکره الاولیای عطار بود، خوش می‌نوشت و در کنار دیگر آثارش این اثر ماندگار را از خود به جا گذاشت.

وبه عنوان سؤال پایانی به نظر شما مشخصه اصلی طنز چیست؟

طنز باید ریشه در واقعیت داشته باشد زیرا اگر این گونه نباشد بلافاصله تبدیل به افترا و تهمت می‌شود و هیچ‌وقت به دل نمی‌نشیند. همیشه باید در طنز، هسته‌ای از واقعیت وجود داشته باشد و طنزپرداز با پروبال دادن به این هسته، اثرش را تولید کند. همچنین این اصل مهم را که همواره مدنظر کیومرث صابری، ابوالفضل زرویی نصرآباد و بسیاری از طنز نویسندگان برجسته است، نباید فراموش کنیم که در نویسندگی همیشه باید به اخلاقیات پایبند باشیم.

میراث فرهنگی

ثبت ملی خانه باغ اسلامی ندوشن

معاون میراث فرهنگی اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی یزد از ثبت خانه باغ دکتر محمدعلی اسلامی ندوشن هم‌زمان با اولین سالگرد درگذشت این محقق و استاد دانشگاه در فهرست آثار ملی کشور داد. به گزارش روابط عمومی اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان یزد، عبدالمجید شاکری شمسی گفت: خانه باغ استاد اسلامی ندوشن، یکی از مجموعه‌های بیلابقی صدرآباد ندوشن است که محل تفرجگاه و گذران تابستانی خوانین ندوشن بوده و اگر چه خانواده دکتر اسلامی جزو خوانین نبودند ولی با توجه به تمکن مالی اقدام به ساخت این مجموعه کردند.

وی اظهار کرد: مرحوم دکتر اسلامی در سال‌های آخر عمر خود این مجموعه را که اثری پداری بوده به منظور بهره‌برداری فرهنگی به موسسه فرهنگی اندیشه روشن ندوشن واگذار کرده بود.